

Strategisch raadscommunicatieplan

**Laura Lenting
oktober 2022**

Aanleiding

De gemeenteraad van Berkelland wil zichtbaarder zijn voor inwoners, ondernemers en organisaties (hierna samengevat als inwoners) zodat de samenleving beter op de hoogte is van wat de gemeenteraad doet en waar de raad over beslist. Daarnaast streeft de gemeenteraad ernaar dat inwoners beter hun weg weten te vinden in de lokale politiek en weten hoe zij onderdeel kunnen zijn van de lokale besluitvorming. Tot slot wil de gemeenteraad werken aan het vergroten van het vertrouwen in de lokale politiek.

De raadscommunicatieadviseur is samen met de raadswerkgroep bestuurlijke vernieuwing aan de slag gegaan met de opdracht om een strategisch raadscommunicatieplan op te stellen dat kan bijdragen aan de positionering van de gemeenteraad. Er is een eerste brainstormsessie gehouden waarbij het doel en de verwachtingen van raadscommunicatie zijn besproken, er is onderzoek gedaan naar raadscommunicatie bij andere gemeenten en er is gesproken over de rol van individuele raadsleden en politieke partijen bij raadscommunicatie.

Het voorliggende strategisch communicatieplan heeft als doel om de zichtbaarheid van de gemeenteraad als geheel te vergroten en de betrokkenheid van de Berkellandse samenleving te laten toenemen. In dit raadscommunicatieplan leest u welke stappen er wanneer worden gezet om dat doel te bereiken.

Waar komen we vandaan?

In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 onderzocht TC Tubantia het vertrouwen in de lokale politiek. Daarin scoorde de gemeenteraad van Berkelland het laagst in de hele regio. Het digitale vergaderen gedurende de coronapandemie, groeiend wantrouwen tussen college en raad en verstoorde onderlinge verhoudingen tussen raadsleden zorgde voor een slechte sfeer. In aanloop naar de verkiezingen is door vele partijen de wens uitgesproken dat het anders moet en ook na de verkiezingsuitslag is in het duidingsdebat en in de gesprekken met informateur Ellen Nauta door alle partijen aangegeven dat dit niet zo niet langer kan en er iets moet veranderen aan de manier waarop in Berkelland politiek wordt bedreven.

Waar willen we naartoe?

De gemeenteraad wil werken aan het vertrouwen en ziet daarin ook een duidelijke taak voor zichzelf door het goede voorbeeld te geven in de manier waarop raadsleden onderling met elkaar omgaan. Raadscommunicatie kan daarnaast helpen het vertrouwen te vergroten door op objectieve wijze en in begrijpelijke taal het werk van de raad inzichtelijk te maken voor een groter publiek. Op de lange termijn kan dit leiden tot een toegankelijke en benaderbare gemeenteraad en betrokken inwoners die weten op welk moment en op welke manier zij invloed kunnen hebben op de besluitvorming.

Visie op raadscommunicatie

Raadscommunicatie is gericht op transparante en algemene informatie vanuit de gemeenteraad als geheel. Het is een objectieve aanvulling op de communicatie vanuit politieke partijen en spreekt daardoor alle inwoners aan. Raadscommunicatie is dus in de basis apolitiek en is met name gericht op informeren.

Aangezien politiek voor een groot deel bestaat bij het idee dat men met elkaar van mening verschilt, is het ook belangrijk dat er ruimte is voor de verscheidenheid aan meningen en standpunten die er zijn in de gemeenteraad. Binnen dit raadscommunicatieplan is daarom ook rekening gehouden met de wens voor profilering op individueel/partijniveau mits dit bijdraagt aan een beter beeld over het werk van de gemeenteraad als geheel en past binnen de uitgangspunten van zoals hieronder geformuleerd:

- We zijn er voor de inwoners van Berkelland
- We dienen het algemeen belang
- We willen allemaal het beste voor Berkelland
- In gesprek gaan met elkaar en de samenleving is de basis
- We geven het goede voorbeeld

Interne/externe communicatie

Raadscommunicatie is niet enkel gericht op externe communicatie met de samenleving. Het gaat ook over interne communicatie tussen raadsleden onderling, met het college van B&W en de ambtelijke organisatie. Dit plan bevat ook een aantal suggesties die betrekking hebben op interne communicatie.

Strategie

De aanleiding en het speelveld van raadscommunicatie zijn duidelijk. Op basis daarvan is het volgende hoofddoel geformuleerd:

Raadscommunicatie draagt bij aan een zichtbare gemeenteraad waardoor inwoners beter weten wat de gemeenteraad is en doet en hoe zij onderdeel kunnen zijn van de besluitvorming.

Het hoofddoel van raadscommunicatie is breed en algemeen geformuleerd. Om dit doel te behalen zijn er vier subdoelstellingen opgesteld:

1. Zichtbaarheid gemeenteraad vergroten
Hierbij gaat het om informeren over de gemeenteraad in het algemeen. Wat doet de gemeenteraad, hoe werkt de gemeenteraad en wat wordt er allemaal in de gemeenteraad besproken en besloten? Belangrijk om daarbij ook helder te maken waar de gemeenteraad over gaat en over mag besluiten.
2. Betrokkenheid van inwoners vergroten
Hierbij staat de vraag centraal: hoe en wanneer kunnen inwoners invloed uitoefenen op de besluitvorming? Wat is er al mogelijk en hoe kan de relatie met de samenleving worden versterkt? Dit hangt ook samen met de doorontwikkeling van het vergadermodel dat in 2021 is ingevoerd.
3. Werken aan vertrouwen
Door transparant en consistent te communiceren over wat de gemeenteraad doet en hoe bepaalde besluiten tot stand komen, wordt gewerkt aan vertrouwen. Daarnaast is gedrag een belangrijk aspect in het wekken van vertrouwen. Het juiste voorbeeld geven als het gaat om omgangsvormen speelt hierbij een belangrijke rol.
4. Jongeren meer betrekken
Jong geleerd is oud gedaan. Het is belangrijk om jongeren op vroege leeftijd kennis te laten maken met democratie en lokale politiek zodat zij op latere leeftijd de weg goed weten te vinden.

De zichtbaarheid van de gemeenteraad vergroten en inwoners meer betrekken bij besluitvorming is een proces dat tijd vergt. Het is een proces dat stap voor stap wordt ingezet en waaraan vanuit verschillende projecten wordt gewerkt. Het is belangrijk te realiseren dat het doel dat de gemeenteraad heeft niet van de een op de andere dag is bewerkstelligd. Dit strategische communicatieplan richt zich daarom ook op de gehele raadsperiode (2022-2026) waarbij er eerst gewerkt wordt aan een brede basis die gericht is op het vergroten van de zichtbaarheid door te informeren. Als de brede basis staat, kan meer worden ingezet op participatie van inwoners en betrekken van jongeren. Om de doelen te behalen is er een uitvoeringsplan opgesteld waarin prioriteiten zijn weergegeven en een eerste globale jaarplanning (2022-2023) is opgenomen.

Evaluatie

Voor de uitvoering van dit raadscommunicatieplan wordt een stapsgewijze aanpak gehanteerd zodat de uitvoering behapbaar blijft en er kan worden bijgestuurd gedurende de raadsperiode. Overigens is de aanpak van de verschillende communicatiedoelen niet chronologisch maar zal er aan verschillende doelen tegelijkertijd worden gewerkt. De focus ligt in het eerste jaar wel op het vergroten van de zichtbaarheid.

Raadscommunicatie is nooit klaar en zal dus blijvend aandacht vergen, ook na deze raadsperiode. Daarnaast zullen nieuwe ontwikkelingen en inzichten leiden tot aanpassingen, daarom is blijvende evaluatie en aanscherping van het communicatieplan noodzakelijk.

In principe ligt de uitvoering van dit plan bij de griffie maar gedurende de gehele raadsperiode fungeert de raadswerkgroep als klankbord. Daarnaast wordt er van de raads- en commissieleden ook input verwacht op het moment dat daar naar gevraagd wordt. Aan het eind van het politieke jaar (2022-2023) wordt een eerste evaluatiemoment georganiseerd waarbij ook de plannen voor het volgende politieke jaar aan bod komen.

Uitvoeringsplan communicatiemiddelen

In dit plan zijn vier subdoelstelling geformuleerd die moet leiden tot een zichtbare gemeenteraad waardoor inwoners beter weten wat de gemeenteraad is en doet en hoe zij onderdeel kunnen zijn van de besluitvorming. Om de geformuleerde doelstellingen te behalen worden er verschillende communicatiemiddelen ingezet. Hieronder wordt per subdoelstelling de communicatiemiddelen uitgewerkt die de aankomende raadsperiode worden ingezet.

Zichtbaarheid gemeenteraad vergroten

1. Logo gemeenteraad
Om de zichtbaarheid van de gemeenteraad te vergroten wordt een eigen logo ontwikkeld voor de gemeenteraad. Met een apart logo is duidelijk dat de gemeenteraad een ander orgaan is dan de gemeentelijke organisatie. Vanwege de herkenbaarheid en efficiëntie, wordt het logo gebaseerd op het bestaande logo van de gemeente. Hiermee wordt eigen identiteit voor de gemeenteraad gecreëerd en tegelijkertijd wordt er voortgebouwd op de bestaande herkenbaarheid van de gemeente Berkelland.
2. Berkelbericht in AchterhoekNieuws
Het nieuws over de gemeenteraad in het wekelijkse Berkelbericht in AchterhoekNieuws krijgt een andere invulling. Er komt een publieksvriendelijke agenda met korte uitleg over de inhoud van de sessies en agendapunten tijdens de raadsvergadering. Ook de rubriek 'Als de hamer valt' wordt toegankelijker gemaakt. Ook komt er in het Berkelbericht meer ruimte voor achtergrondinformatie over het werk van de raad en de individuele raadsleden.
3. Sociale media
De gemeenteraad van Berkelland wordt actief op de sociale mediakanalen Twitter en Facebook. Facebook is het platform waar de meeste Berkellanders actief zijn. Twitter is van toegevoegde waarde voor om de zichtbaarheid te vergroten onder professionele stakeholders als pers en politici.
4. Website gemeente(raad) Berkelland
De website is de belangrijkste bron van informatie voor geïnteresseerden in de gemeenteraad. De informatie op de website is op dit moment nogal summier en moet worden herzien.
5. Nieuwsbrief
In de loop van 2023 wordt gestart met een maandelijkse e-mailniewsbrief met nieuws uit de raad. Geïnteresseerden kunnen zich hierop abonneren en ontvangen maandelijks het belangrijkste nieuws via e-mail. Tevens biedt een nieuwsbrief ruimte voor meer achtergrondinformatie. De teksten uit de nieuwsbrief hoeven niet opnieuw geschreven te worden maar zijn een samenvatting van de belangrijkste zaken die in het Berkelbericht en sociale media al aan de orde zijn gekomen.
6. Pers
De lokale pers is van groot belang voor de zichtbaarheid van de gemeenteraad. Het is belangrijk om de contact met de lokale pers goed te houden en wordt ieder half jaar een persmoment georganiseerd met de gemeenteraad. Tevens kan de raad besluiten om bij bepaalde werkbezoeken de pers uit te nodigen.

Betrokkenheid inwoners vergroten

1. Werkbezoeken organiseren
Voor werkbezoeken wordt structureel meer tijd vrijgemaakt in de planning van 2023. Vanuit de organisatie worden actuele thema's voorgelegd voor

werkbezoeken en ook raadsleden kunnen verzoeken indienen. Van de werkbezoeken wordt verslag gedaan via de verschillende communicatiekanalen om tegelijkertijd aan zichtbaarheid te werken.

2. Beeldvormende sessies
Tijdens de beeldvormende sessies moet meer ruimte zijn voor inwoners. De mogelijkheden hiertoe worden in de toekomst beter en vaker onder de aandacht gebracht. Ook worden verenigingen, organisaties of andere belanghebbenden actief uitgenodigd voor onderwerpen die hen aangaan.
3. Motiemarkt
In 2023 wordt een eerste motie-/ideeënmarkt georganiseerd waar inwoners hun ideeën kunnen voorleggen aan de raadsleden. Dit is een interactieve manier waarop inwoners en raadsleden elkaar op informele wijze kunnen ontmoeten en samenwerken.

Jongeren meer betrekken

1. Schoolprogramma groep 8 aan de macht
Het schoolprogramma groep 8 aan de macht richt zich op basisschoolleerlingen zodat kinderen ook op jonge leeftijd al in aanraking komen met democratie. Vanaf 2023 wordt dit programma jaarlijks aan alle basisschoolleerlingen uit groep 8 aangeboden zodat iedere leerling gedurende de basisschoolperiode een bezoek aan het gemeentehuis heeft gebracht.
2. Schoolprogramma klassenbezoek ProDemos
Middelbare scholen worden in de toekomst actief uitgenodigd om een klassenbezoek van ProDemos te volgen op het gemeentehuis.
3. Jeugdlintje
Met de invoering van het jeugdlintje wil de gemeenteraad jongeren die zich inzetten voor de Berkellandse samenleving in het zonnetje zetten. Op deze wijze werkt de gemeenteraad aan haar relatie met en de zichtbaarheid onder de Berkellandse jeugd. Hiermee wordt de relatie tussen politici en jongeren verder versterkt.
4. Jongerenraad
De Jongerenraad van Berkelland mag gevraagd en ongevraagd advies geven aan de raad. Op dit moment staat de Jongerenraad op een laag pitje maar als zij op volle sterkte is, kan ze een belangrijke rol spelen bij het betrekken van jongeren in de politiek.

Werken aan vertrouwen

1. Raadsagenda
In de raadsagenda staan de gezamenlijke ambities waaraan de raad met elkaar wil werken in de raadsperiode 2022-2026. Door niet de verschillen maar de overeenkomsten te benadrukken kunnen alle partijen meewerken aan de gezamenlijke doelen, dat wekt vertrouwen. Daarnaast bevat het document afspraken over hoe de raad de komende raadsperiode reflecteert op hun werk en open staat om met elkaar en van elkaar te leren. Zo wil de raad eenheid uitstralen en het goede voorbeeld geven aan de samenleving.

Tijdspad

Zoals al eerder in het plan aangegeven worden niet alle communicatiemiddelen in een keer uitgevoerd maar gebeurt dit stapsgewijs. De focus ligt in de eerste periode op informeren en dat betekent dat er met name wordt gewerkt aan de zichtbaarheid vergroten door het Berkelbericht te vernieuwen, een Twitter- en Facebookaccount te starten met bijbehorende contentkalender om continuïteit te garanderen en de

webpagina van de gemeenteraad op de site de gemeente Berkelland wordt geüpdatet. Daarnaast blijven we inzetten op werkbezoeken maar wordt samen met de ambtelijke organisatie een plan uitgewerkt hoe dit structureel vorm te geven. De raadsagenda en de afsprakenkaart hebben ook prioriteit en worden naar verwachting in 2022 afgerond.

Bijlage 1 geeft een overzicht in welk kwartaal er wordt gestart met welk communicatiemiddel en hoe er stap voor stap wordt gewerkt aan het vergroten van de zichtbaarheid en het structureel betrekken van de inwoners bij de lokale democratie.

Kosten

De uitvoering van bovengenoemde communicatiemiddelen kosten in sommige gevallen extra geld, maar dit zijn geen extreem grote bedragen. Met een jaarbudget van €5000,- kan er met behulp van communicatie al een grote slag gemaakt worden om de doelen die in dit plan zijn beschreven te behalen. Echter vraagt de uitvoering van dit plan wel de nodige tijd en inzet van met name het griffieteam. Om dit inzichtelijk te maken is in bijlage 2 per communicatiemiddel een schatting gemaakt van het aantal uren en bijkomende kosten.

Bijlage 1 – Planning uitvoering communicatiemiddelen

Communicatiemiddel	Q4 2022	Q1 2023	Q2 2023	Q3 2023	Q4 2023
Logo gemeenteraad	x				
Berkelbericht	x	x			
Twitter	x				
Facebook	x				
Website gemeente Berkelland	x				
Nieuwsbrief		x			
Persmoment			x		x
Werkbezoeken	x				
Beeldvormende sessies		x			
Motiemarkt				x	
Groep 8 aan de macht			x		
Klassenbezoek ProDemos			x		
Jeugdlintje			x	x	
Jongerenraad	x				
Raadsagenda	x				

Bijlage 2 – Overzicht schatting kosten en uren per communicatiemiddel

Communicatiemiddel	Communicatie doel	Doelgroep	Kosten/uren griffie
Logo gemeenteraad	Zichtbaarheid vergroten	Inwoners Berkelland	Eenmalig
Berkelbericht uitgebreid	Zichtbaarheid vergroten	Inwoners Berkelland	€0,- 3 uur p/w
Twitter	Zichtbaarheid vergroten	Pers en professionals	€0,- 2 uur p/w
Facebook	Zichtbaarheid vergroten	Inwoners 35-65 jaar	€0,- 2 uur p/w
Website gemeente Berkelland	Zichtbaarheid vergroten	Inwoners Berkelland	€0,- 1 uur p/w
Nieuwsbrief	Zichtbaarheid vergroten	Bovengemiddeld geïnteresseerde inwoners	€0,- 8 uur p/m
Persmoment	Zichtbaarheid vergroten	Pers en inwoners	€0,- 8 uur p/j
Werkbezoeken	Betrokkenheid vergroten	Bedrijven/organisaties	€50,- per bezoek 8 uur p/m
Beeldvormende sessies	Betrokkenheid vergroten	Inwoners/bedrijven/org anisaties	€0,- 2 uur p/w
Motiemarkt	Betrokkenheid vergroten	Inwoners/bedrijven/org anisaties	€500,- 40 uur p/j
Schoolprogramma groep 8 aan de macht	Jeugd meer betrekken	Basisschoolleerlingen groep 7/8	€6500,-* 20 uur p/j
Schoolprogramma Klassenbezoek ProDemos	Jeugd meer betrekken	Middelbare schoolleerlingen 3 ^e /4 ^e klas	€0,- 20 uur p/j
Jeugdlintje	Jeugd meer betrekken	Jongeren 12-18 jaar	Moet nog worden uitgewerkt
Jongerenraad	Jeugd meer betrekken	Jongeren 15-27 jaar	€5000,- p/j** 4 uur p/m
Raadsagenda	Werken aan vertrouwen	Raad, inwoners	Eenmalig
Totaal geschatte kosten per jaar			€5000,-***
Totaal geschatte uren per jaar			16-20 uur p/w

* In 2023 wordt het programma Groep 8 aan de macht afgenomen van Ans Borninkhof, die in 2021 de opdracht gegund heeft gekregen. Na 2023 kijken of gratis schoolprogramma ProDemos voor ons passend is. De kosten geschatte kosten van €6500,- geldt dus vooralsnog alleen voor 2023.

** Het budget van €5000,- voor de Jongerenraad is vastgelegd in de verordening en is al een vast onderdeel van het raadsbudget.

*** Dit bedrag is een schatting van uitwerking van jaarlijks terugkerende communicatiemiddelen waarvoor nog geen structureel budget is begroot. Daarnaast is dit bedrag ook voor eenmalige uitgaven.